

Приморске Новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XIV БРОЈ 267. 25. ЈАНУАР 1985.

ЦИЈЕНА 10 ДИНАРА

ИЗБОРНА СЈЕДНИЦА ПРЕДСЈЕДНИШТВА И ОПШТИНСКОГ КОМИТЕТА САВЕЗА КОМУНИСТА

ТУРИЗАМ — ПРВА БРИГА

Идејно-политичко, организационо, кадровско и акционо јачање и оспособљавање чланства, основних организација и органа Савеза комуниста, ради ефикаснијег остваривања њихове водеће улоге, била су питања и проблеми којима се у протеклом периоду бавила организација Савеза Комуниста нашој општини. То је једна од констатација изречених на последњој заједничкој сједници Председништва и Општинског комитета Савеза комуниста.

ЗАБОРАВНИ

На сједници Председништва Општинског комитета одржаној 10. јануара саопштено је да су, од осам чланова овог тијела, прошле године појединци одсуствовали 14, 13. и 12 пута!

На деветнаест сједница Општинског комитета, који броји 25 чланова, њих шест у расправи није учествовало ни један пут, а исто толики број чланова се за ријеч јављао само по једном!

С правом се поставља питање како су такви доприноси да се стави са ова два партијска форума пренесу у основне организације. Можда и та ситуација указује да је постојало оправдање за њихову замјену. Но, како изгледа, о таквој могућности и потреби није се, чак, ни размишљало.

За председника Општинског комитета изабран привредник и дугогодишњи друштвено-политички радник Иво Капоштровић, а за секретара Председништва дипломирани економиста Владо Дулетић, који се на тој дужности налазио у протекле двије године. — Туристичкој привреди, као основи живљења, како је наглашено, неопходно је да се посвећује још већа брига и пажња.

КРИТИКА ЗА НЕАКТИВНОСТ И НЕРАД

Активност на идејнополитичком и акционом организовању чланства, организација и органа СК дала је запажене резултате. Међутим, како је оцијењено, има организација које „искачу“ из предвиђених „редова вођења“. Стална акциона конференција СК у Мјесној заједници у Петровцу није због кворума ни једном одржана! Из истог разлога није успио ни заказани збор комуниста у Мјесној заједници Будва II. Нијесу спроведени закључци, односно препоруке Тематске конференције СК „Монтенегротурист“ у вези успостављања чистијих друштвених и економских односа у овом заједништву, ма да је оцјена да тај проблем представља погледу препреку да ова у нас једна од највећих туристичко-гоститељских организација крене сигурнијим корацима у јачању материјалних и доходних прилика и, самим тим одстрањивању слабости у раду којих има поприлично.

— Интензитет, ширина и квалитет акције на јачању ефикасности привређивања и резултати који су постигну

ти — различити су. Још једном је потврђено да тамо гдје су комунисти и основне организације СК усмјеравали акције у основна жаришта економских и других друштвених проблема, резултати нијесу изостали. У појединим организацијама, штавише, није сазрела свијест о неопходности ослањања на сопствене снаге, нагласио је, између осталог, у уводном излагању секретар Председништва ОК Владо Дулетић.

Он је „прозвао“ угоститељске организације „Авала“ и „Палас“ и трговинску организацију „Јадран“.

— Комунисти и радни људи у ООУР „Авала“, „Палас“ и „Јадран“ и даље сматрају да имају право да друштву испостављају непокривене рачуне у виду високих губитака. Таква понашања у „Паласу“ су годинама увријежене, а дјелимично и код „Авале“. Не смега им чињеница да још увијек нијесу урадили санационе програме за заустављање губитака. При анализи стања полазе од тако званих објективних и субјективних проблема, с тим што „објективне“ проглашавају као једине, и чекају да им их разријешу неко са стране — нагласио је секретар Председништва.

Иначе, тежња ових основних организација да се у личним дохоцима изједначе са онима које добро послују, неприхватљива је и није у духу са спровођењем економске стабилизације, а још мање са ставовима Предлога за кључака 13. сједнице ЦК СКЈ, па последица за руководне људе могу да буду смјењивање с дужности до искључења из Савеза комуниста.

Да се ова три колектива налазе у незавидној ситуацији

потврдила је и дискусија по моћника директора Интерне банке „Монтенегротуриста“ Бранка Радоњића који је саопштио да ће губитак код ова три привредна субјекта до краја године бити између 160 до 170 милиона динара. Један од разлога за такво стање он види у нараслим каматама за кредите подигнуте за санације хотела, а ни они субјективне природе, како је наглашено, нијесу мали.

„СЛУЧАЈ“ ДРУШТЕНОГ ПРАВОБРАНИОЦА САМОУПРАВЉАЊА

Секретар Председништва ОК СК Владо Дулетић рекао је да је Председништво у раду наглазило на одређене отпоре. Навео је примјер понашања општинског правобраниоца самоуправљања другарице Недјељке Мејић која је преко гласила јавног информисања поставила питање: „Зашто не могу да присуствујем сједницама Општинског комитета“?

— Ради се, наиме, о члану Основне организације СК Органа управе и служби Скупштине општине, коме је овај Комитет, због испољених слабости у раду на заштити друштвене имовине у општини, својевремено изрекао мјеру идејно-политичке одговорности — опомену. Међутим, другарица Недјељка Мејић никада није, иако јој је Комисија за статутарна питања СК Црне Горе изречену казну потврдила, самокритички признала слабости у свом раду и стално је према нама имала нетолерантан, агресиван и дисонантан став и однос. Додуше, у томе није једина, јер се тако или слично понаша и један број комуниста којима је Комитет, такође, изрекао мјере статутарне одговорности.

Дулетић је, даље, у вези с овим „случајем“ додао:

— Сазивање сједнице мимо оквира утврђеног документом Савеза комуниста је ствар посебних разматрања и оцјена, пошто Општински комитет не може ни с ким да дијели одговорност за свој рад. Упућена је да убудуће као члан Савеза комуниста има далеко активнији однос у раду своје организације, а не да се стално интересује када ће јој бити скинута изречена и од органа СК Црне Горе потврђена мјера идејно-политичке одговорности.

Активност Председништва, како је наглашено, посебно је била усмјерена на интензивирање идејнополитичке активности основних организација СК, јачање њихових акционих способности, унапређење садржаја и мето да рада и усмјеравање дјеловања на витална питања и проблем у животним срединама.

У свепартијској расправи о Предлогу закључака 13. сједнице ЦК СКЈ, како је наглашено, показало се да не мали број основних организација још није довољно оспособљен за остваривање водеће улоге у својим срединама. Највећа слабост у раду основних организација је недовољно праћење и извршавање усвојених закључака. Идејно-политичка неспособност појединих секретара чини неефикасним рад неких основних организација, а то доприноси пасивизирању чланства. Указано је на затвореност у раду основних организација у односу на самоуправне и друге органе у удруженом раду, као и на тенденције поистовјеђивања основних организација СК с организацијама удруженог рада.

ПОВОДОМ 10. ГОДИШЊИЦЕ СМРТИ МИЛА С. МЕДИГОВИЋА

БОРАЦ И РЕВОЛУЦИОНАР

Ових дана навршава се десет година од смрти Мила Савова Медиговића, истакнутог сина овог краја, револуционара и борца, доброг и племенитог човјека и истинског друга, чије је срце, од ране младости па до краја живота, одило и снажно кучало за срећу људи и напредак наше земље. А чини се да је од његове смрти прошло много мање времена. Његово име је међу нама и данас једнако присутно, не само међу његовим ратним друговима, и личним пријатељима, него и у народу.

За овај крај, Мило је, несумњиво, личност чије име не бришу године које су прошле од његове смрти. Ријеч је о човјеку борцу и револуционару, комунисти који је, и у вријеме рата и оружаног дијела наше револуције и неколко деценија послје њих, до краја свог физичког трајања, одано, усправно и ангажовано ступао стазама наше револуције и социјалистичке изградње, био у истом борбеном строју, не одступајући од идеја и начела које је убијеђено, од младих дана, исповиједао и заступао.

Био је у револуционарном студентском покрету идејно-политички убијеђени комуниста већ од прије рата. Он је одлучујуће допринио да његова кућа и породица, већ у годинама пред рат, буду истински и топли дом и домаћин за широки круг његових другова и истомишљеника, безбједан и за комунисте — илегалце. Оне прекретничке и историјске 1941. године Мило је члан Партије, сав предан револуцији и њеним циљевима. И са тог пута он није скретао. Није се, ни у најтежим тренуцима и ситуацијама, поколебао у свом политичком опредељењу. Трајно је остао вјеран идејама и идеалима комуниста и њихове борбе. До следећег и себи као човјеку, комунисти и борцу.

У току свог, не дугог, живота Мило Медиговић вршио је многе одговорне дужности. Он је био истакнути, одлучни и храбри борац у току читавог рата и један од организатора НОП-а и НОВ, посебно у петровачком крају. Ратни је члан Среског комитета КПЈ Бар и партијски руководилац Прве бокељске бригаде. А послје рата, и даље досљедни и ангажовани борац у изградњи социјализма, први грађанин општине и среза, на одговорним дужностима у Републици. И све те и многе друге дуж-

Мило Медиговић

ности и задатке прихватао је и извршавао као комуниста — цјелокупним својим

Посред основних својстава борца и револуционара — до слободности, срчаности и храбрости, постојаности у најтежим ситуацијама, непоколебљивој оданости Партији Мило је био, и у сјећању другова и свих који су га знали, остао честити човјек, искрен друг и пријатељ, истински хуманиста и комуниста, широко прихваћен и утицајан у срединама гдје је живио и радио. Истински је волио људе и они њега, имао увијек разумијевања за њихове невоље и потребе. У људима је, прије свега, тражио и гледао оно што је добро, због чега их и треба вољети и поштовати. А да и не говоримо о томе да Мило Медиговић спада у онај најужњи круг људи из овог краја који су једнако прихваћени и поштовани у сваком његовом дијелу.

Управо као хуманиста, друг и пријатељ, остао је Мило у сјећању једног броја људи и из још једног разлога. Као медицинар до рата, он је, од јесени 1941. године до краја рата, био на овдашњој партизанској територији и међу партизанима једини који је и стручно могао помоћи рањенику или тежем болеснику. Уз све друге, он је добијао и извршавао и тај одговорни задатак. А Мило је знао да се према рањеном или болесном другу тако односи да им је, у одређеном тренутку, када није могао да их у уобичајено вријеме посјети, недостајао прије и више као драги човјек и вољени друг, него због рана или болести. Отуда и њихово трајно поштовање и љубав према њему.

Пеко ЛИЈЕШЕВИЋ

ПЕТ ГОДИНА ОД СМРТИ БОКА ПАЈКОВИЋА

ВЈЕРОВАО ЈЕ У МЛАДЕ, ХРАБРИО ИХ И ПОДИЗАО

СЕДМНАЕСТОГ ЈАНУАРА НАВРШИЛО СЕ ПЕТ ГОДИНА од смрти друга Ђока Пајковића, револуционара који није бирао дужности и задатке, који је као свој други зачињао изабрао нашу Будву у којој је проводио по неколико мјесеци годишње да се одмори и опорави. Но, ни тада, иако тежко болестан, он се није одмарао. Утркујући се са смрћу, писао је хронику револуције и у свакодневним сусретима помогао нам у раду, упућујући, савјетујући. Та помоћ, упутства и савјети били су нам драгоцјени и добродошли, јер су долазили од човјека великог

људског срца и богатог револуционарног искуства. Протекло је пет година од како се више не сусрећемо с њим, од како је затворен круг једног богатог живота, испуњеног радом и борбом за нову социјалистичку Црну Гору, за југословенску социјалистичку самоуправну заједницу равноправних народа и народности, за остварење идеала радничке класе и срећу радних људи.

Живот Ђока Пајковића протекло је кроз драму историјског преврата, када су крвљу утемељени нови путеви. Растао је и израстао у вихорима, али њега вихори нијесу носили. Он је из плејаде оних славних личности, револуционара, који су утицали на токове историје, на њен правац и смисао. Са раскришћа на којима су мушка срца откуцавала тренутке историјског значаја, он је, као јунак из народне пјесме, ишао тамо гдје је било најстрашније, али и најчистије — правцем слободе људског прогреса. Као што је био у рату, учесник је у свим великим биткама које су водиле и у послужератној изградњи новог друштва, имајући увијек улогу иницијатора, организатора и покретача комуниста и најширих народних маса у оства-

ривању крупних и сложених задатака. Са одлучношћу прекаљеног комунисте организује борбу за превазилажење негативног наслеђа и неправди минувалих времена. На фронту борбе за индустријализацију земље, за нове социјалистичке и самоуправне друштвене односе, за нови начин живота и нову свијест, за равноправност народа и народности, за независност и безбједност земље, постижу се велике побједе, захваљујући и томе што су се на најодговорнијим мјестима налазили људи такве усмјерености и такве револуционарне енергије, каква је био Ђоко Пајковић.

Опредијељен за револуцију у најранијој младости и непоколебљив у тим опредељењима, Ђоко Пајковић је до краја живота остао отворен за потребе и захтјеве што их доноси свака нова етапа револуције. Револуција у дјелу и ријечи Ђока Пајковића никада није била сува једном за увијек прокламована истина. Зато је и могао да буде борац за пово у свим периодима свога револуционарног развоја.

Ђоко Пајковић

„Навиру сјећања на драог друга и револуционара, свежа су и многа их је. И данас, пет година послје његове смрти, када се води тежка битка за економску стабилност и оздрављење привреде у нашем друштву, дакле, када се налазимо пред још једним тежким искушењем, присјећамо се особина које су красиле Ђока Пајковића, које нам управо сада требају, можда више него што су требале јуче. Био је принципијелан комуниста. Поштовао је мишљење других. Инсистирао је на демократичности у доношењу одлука, ставова и одлука. Сви који га знају сјећају се колико је иза тога био лично одлучан и колико је тражио одлучност и дисциплину свих у спровођењу договореног, у спровођењу закључака и утврђене политике.

Националну ускогрудост није подносио. Однос према човјеку није градио на томе одакле је и којој нацији припада, већ, прије свега, према његовим људским особинама, раду, понашању и преданости изградњи социјализма и социјалистичког самоуправљања. Волио је зачињај, али су му видљиви били и шири и од њега и од своје Републике или нације. С подједнаком, пословичном, и ње му својственом одлучношћу, еланом, енергијом и одговорношћу радио је на дизању устанка у свом крају и организовању ослободилачке борбе у Црној Гори, на социјалистичком развоју Косова, Србије, Црне Горе и Југославије.

Нити је Ђоко лично био „послушан“, нити је од других тражио „послушност“, а поштено није подносио. Подстицао је самосталност, али је тражио и пуну одговорност.

Имао је повјерење у младе, давао им шансу, храбрио их и подизао. Перспективу је видио у срећном споју младости, стручности са револуционарним и животним искуством — написали су, између осталог, ових дана његови саборци, сарадници и сљедбеници којима је слу-

ПРОТИВ ЗАБОРАВА

Данас је у Будви одржана пригода свечаност на којој је породица на палих бораца, односно њиховим најближим сродницима, уручена Спомен књига по свећена палим борцима за слободу и жртвама терора фашистичких окупатора и домаћих издајника. Њих двије стотине и педесет са подручја будванске општине жртвовало је живот у великој народноослободилачкој борби и социјалистичкој револуцији од 1941. до 1945. године. Тим поводом, пред великим бројем грађана, претежио мајки, очеве и најближих сродника палих бораца, говорио је првоборац овог краја, пуковник у пензији Пеко Лијешевић.

Говорећи о значају ове публикације, он је нагласио да су ови млади људи гинули у свом крају и широм Југославије — у партизанским одредима и бригадама НОВЈ, на илегалном партијском и политичком раду, у затворима и логорима у нашој земљи, Албанији, Италији и Њемачкој, на стрелиштима и стратиштима. Дали су своју младост за побједу, трајност и вјечну младост револуције. Ова књига ће подсјећати на њих и чувати њихову смрт од заборава, јер заборава за такве свијетле жртве била би најнеправеднија врста смрти — нагласио је, између осталог, Пеко Лијешевић.

В. С.

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакцијски колегијум, Главни и одговорни уредник: Владимир Станишић. Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва, телефон 41-194. Број жиро рачуна 20710-603-1809 код СДК Будва. Штампано у графичкој производњи и услуге „Андрисија Палташић“ — Котор. Претплата: годишња 350 дин.; за иностранство 10 долара. Рукописи се не враћају.

СА МАКСИМОМ ПЛАМЕНЦЕМ О ЗАШТИТИ ЈУЖНОГ ВОЋА

Снијегу, који је падао и до саме обале, и ниским температурама нису се обрадовали узгајивачи јужног воћа у нашој општини. Нарочито страхују они који су у своје воћњаке тек посадили мандарине, лимуне и поморанџе.

Обратили смо се стручњаку за јужно воће, инжењеру Максиму Пламенцу из Завода за суптропске културе у Бару.

— Нема разлога за превелики страх. Бар не за сада, јер температура још није прелазила минус 3°C. Значи, на агрумима за сада нема штета.

— Да ли агрумима више смета снијег или мраз?

— Мраз, у сваком случају. Опасно је када се жива у термометру спусти изнад петог подека испод нуле. Но, надам се да до тога неће доћи на будванској ривијери, као и на цијелом јужном приморју. Што се снијега тиче, треба га скидати с воћки, како се у раклама не би нахватао лед.

— Шта препоручујете узгајивачима агрума?

— Већина њих зна шта треба да чине. На великим плантажама у Улцињу и у Грбљском пољу, агруми су заштићени врећама. Они који то нису учинили добро би било да умотају воћке, нарочито једногодишње засаде. Заштитиће их од мраза, а посебно од вјетра који је опасан за јужно воће.

— Шта ова зима значи за маслине?

— Снијег и ниже температуре не штете маслинама. У народу постоји вјеровање да је снијег добродошао у маслинаке. С обзиром да маслине лани нијесу родиле, надам се да ове године хоће, и то добро. Ето, прилике да се вјеровање потврди. Иначе, мислим да снијег нити помаже нити одмаже маслинама.

— Процвјетале су мимозе. Да ли њима снијег шкоди?

— Мимоза је отворила цвијет и њој ниске температуре не одговарају. Посебно им смета сјевер. Но, није тако снажно дувало да би цвијет био сасвим упропашћен. Било је снијега и леда и извјесно је да ће бити штета, јер је мимоза веома нежна.

Г. С.

ПЕРСПЕКТИВЕ ООУР „АВАЛА - МОГРЕН” У 1985. ПОСЛОВНОЈ ГОДИНИ

ООУР „Авала — Могрен” у току 1984. године потврдила се је као привредни објекат који заокружује квалитетан садржај туристичке понуде на локалитету Будве. Ипак не велика по капацитетима, ова организација удруженог рада остварила је у 1984. години значајне резултате који градице преко 130.000 ноћења и укупним приходом од око 350.000.000 динара.

Полазећи од тога да хотелски комплекс „Авала-Могрен” заузима значајно мјесто у туристичком и привредном животу Будве, и да се често поистовјетљује и са самим именом Будве, то се очекује да ће уз помоћ ХТО „Монтенегротуриста” и друштвено-политичке заједнице овај колектив превазићи све тешкоће и с позитивним резултатима завршити 1984. годину. Јер, и поред прилично великог обима промета, ова организација имаће прилично тешкоћа у пословању 1985. године, због доста великог оптерећења каматама, како по основу изградње објекта тако и по основу коришћења средстава за одржавање текуће ликвидности.

Но, 1985. година — очекује се — представљаће прекретницу у раду ове основне организације. На то упућују реално постављени плаћски показатељи према којима ова кућа треба да оствари преко 145.000 ноћења, од чега 82 одсто иностраних гостију, од носно 525.000.000 динара укупног прихода.

У прошлој години — иако доста тешкој, с поремећеним тржишним условима привређивања и наглим падом стандарда радних људи, који је проузроковао пад туристичког промета — ООУР „Авала-Могрен” остварио је преко 160 дана стопостотне попуњености капацитета, а у наредној години очекује се таква попуњеност преко 180 дана. На оваква оптимистичка предвиђања упућују јављања с туристичког тржишта — Хотел „Авала” је у 1985. години, до почетка децембра 1984, продата за 116 дана.

Очигледно је, према томе, да су друштвена улагања у садржај ове понуде била оправдана како у искоришћавању капацитета, тако и у погледу продужавања сезоне. Од „Авале” и „Могрена” као

хотела градског карактера, очекује се да буду пионери постепеног преласка са сезонског на цјегодишње пословање. Ова два објекта треба да буду носиоци зимског туризма у Будви. С тим у вези, поставили смо питање ди ректору Радановићу:

— Овакав прелаз — рекао нам је он — врло је сложен и тежак, с обзиром на повећане трошкове пословања у зимском периоду, па је потребно више слуша од стране друштвено-политичке заједнице ради изнајмања олакшица за рад објекта у зимском периоду. Наиме, често се мисли да је за рад у току зиме довољно имати хотел и персонал, а да ће све остало доћи само по себи. То, на жалост, није тако, већ је потребно да уз хотел и средина — град има карактер живог мјеста у коме се нешто дешава и у коме људи налазе оправдан мотив доласка и боравка на овом подручју. Ми у Будви као да нисмо свјесни тога него поистовјетљујемо туризам с хотелом и очекујемо да све остало што чини туризам ријешити неко други.

— Свјесни чињенице — каже даље Радановић — да Будва има све предуслове за валоризацију компаративних предности у области туризма, требало би много више користити локална јавна гласила, „Приморске новине” и „Монтенегротурист”, у служби представљања мјеста — комплетног друштвено-економског, привредног и културног живота ривијере, и то на два-три свјетска језика, што би представљало својеврсну пропаганду њених могућности.

УСКРО У БУЉАРИЦИ

ФАБРИКА УКРАСНЕ КЕРАМИКЕ

Захваљујући предузимљивости „Монтекса” из Никшића, у чијем саставу ради „Хибекс”, ускоро се у Буљарици отвара погон за производњу употребне и украсне керамике. Производни погон површине 1.100 квадратних метара већ је за

Убудуће планирамо да заједно с Културним центром Будва, боље и организовани је користимо сликарску колонију, која се већ формира на скалинама градског трга и уз

дити нешто што даје печат овом простору, који, поред „Авале”, чини јединствену цјелину.

„Стара Авала”, иако још незавршена, преузела је уло

Хотел „Авала”

бедеме Старог града у вријеме сезоне. Имајући у виду да се ради о изванредном локалитету, који је познат и ван граница наше земље, то немо се заложити да преко Савеза удружења ликовних умјетника, у времену од 1. маја до 10. октобра сваке године, покријемо овај простор афирмисаним умјетницима. На тај начин немо обезбије-

гу градског објекта у коме је одржано доста јавних приредби, почев од локалних прослава и изложбених поставки до међународних скупова. Њеним завршетком Будва ће добити објекат који ће допринијети оживљавању града и подизању нивоа друштвеног и културног живота.

В. Станишић

HOTELSKO TURISTIČKA ORGANIZACIJA MONTENEGROTURIST

ПРИЗНАЊА ПОСЛОВНИЦИ „КОМПАСА”

Туристичка организација „Компас” из Љубља не пословницу у Будви прогласила је за своју најбољу пословну јединицу у 1984. години и додијелила јој пехар за постигнуте резултате. Будвански „Компасовци” су домаћим и страним гостима прошле године нудили три хиљаде хотелских и хиљаду кревета у домаћој радној стани на Црногорском приморју. У приватном заку

пу остварено је дванесет хиљада ноћења, а од маја до краја октобра превезли су на излете четрнаест хиљада гостију.

Руководилац Пословнице Жељко Никлановић истиче да је интересовање иностраних туриста за летовалишта на Црногорском приморју за наступујућу сезону више него добро. Посредством „Компаса” први туристи из Аустрије стижу већ 8. фебру

ара. Добра посјета очекује се из Данске, Шведске и Норвешке.

Новина у програму ове Пословнице су доласи група гостију у мјесецима прије и послије сезоне из Словеније и Аустрије, које ће боравити у хотелима у вријеме викенда и у седмодневним аранжманима. Уговорен је долазак седам хиљада тих гостију.

Д. Н.

вршен за ту намјену и његова изградња стајала је око седамдесет милиона динара. Тренутно се монтира опрема која је добрим дијелом из увоза и очекује се да производња у овом погону почне већ у марту.

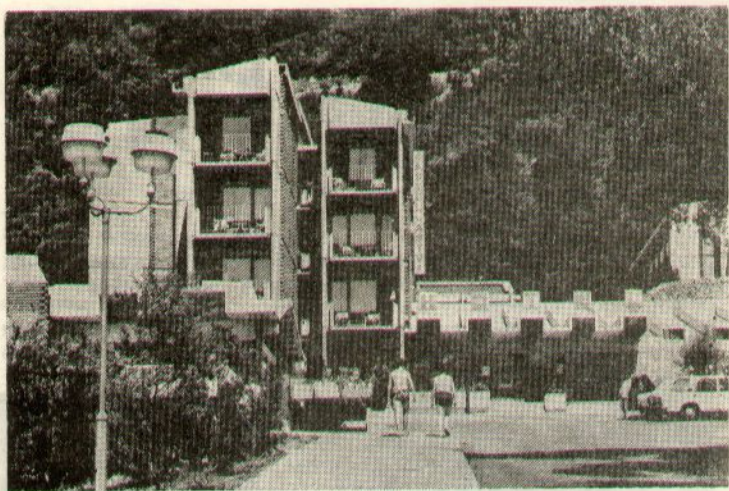
— Наша трајна оријентација је, поред средстава за заштиту биља и биострења алкохолних пића, производња употребне и украсне керамике, за шта ћемо користити тешку глину из околине Тивта и дијелом руду бентонита из рудника на Паштровској гори — каже руководилац погона Вукашин Мараш.

У новом погону производиле се керамички предмети за широку употребу — од прибора за кафеу и чај до стоних лам

пи и пепељара. За почетак план производње је сто хиљада јединица, а производни капацитети планирани су и до 300 хиљада. За њихово обликовање за сада су ангажовани дизајнери из Фиренце. Планира се да се у новом погону запосли још 36 радника већином квалификованих за производњу предмета од керамике.

Туристичка привреда показала је пуно интересовање за почетак рада ове фабрике, па је тако „Монтенегротурист” у њеној изградњи учествовао са четвртином средстава. Свакако, преовладало је мишљење да се туристичка понуда може проширити и обогатити и на овај начин.

Д. Н.

Хотел „Кастел-Ласта“

У ИЗГЛЕДУ ЈЕ ДОБРА СЕЗОНА

У ПЕТРОВАЧКОМ „ПАЛАСУ“ ових дана су ангажовани на два важна посла: сумирају резултате прошлогodiшње туристичке сезоне и припремају се за овогодишње лето.

У објектима „Паласа“ лани су инострани и домаћи гости остварили 178.000 ноћења или 19% више него 1983. Број странаца већи је него претпрошле године чак за 34%.

— Планови за ову годину су нешто амбициознији, каже нам Војо Грегорић, директор ООУР „Палас“. — Очекујемо добру сезону и надамо се да ће ове године бити остварено око 190.000 ноћења.

Мада је рано за прогнозе, у „Паласу“ истичу да је интересовање странаца за Петровац велико, што значи да ће ова година, што се посјете тиче, бити најбоља у периоду после земљотреса. Према ријечима Златка Вукелића, шефа продаје у „Паласу“, први објекат ће бити отворен 28. марта. Прве госте прими ће хотел „Палас“, а они ће стићи из Велике Британије, Белгије и СР Немачке.

У „Паласу“ су донијели програм припрема за овогодишњу сезону. На Брежинама, код хотела „Ривијера“, биће изграђена два тениска игралишта која ће употпунити туристичку понуду овог објекта. У хотелу „Кастел-Ласта“ предстоји реконструкција и адаптација неколико соба.

— Комунална инфраструктура је и даље велики проблем Петровца, истиче Грегорић. — Примјера ради, већ двије године улица између „Ривијере“ и „Паласа“ је у мраку, стари дио Петровца је сада градилиште, па има шута и другог материјала, што ствара доста ружну слику. Истина, раде само приватници који обнављају своје куће, док је зграда прве комунистичке општине на Ја дрању и даље у рушевинама. Неуређен је и простор око новоизграђене банке и поште, што ствара ружну слику. Ми нисмо у могућности да рјешавамо комуналне проблеме мјеста и апелујемо на надлежне да се учине напори, како би Петровац до по-

МАЛА ПЛАЖА ДОБИЋЕ РАНИЛИ ИЗГЛЕД

У залеђу Мале плаже у Милочеру прије седам година започела је изградња једног објекта за репрезентативне потребе Савезног извршног вијећа. Започет, а недовршен, објекат је нарушио природни амбијент, па је Скупштина општине основној организацији удруженог рада „Хотели Свети Стефан“ усмјерила 20 милиона динара да би се започети објекат уклонио.

Одлучено је да се Мала плажа до почетка туристичке сезоне доведе у раније стање.

П. С.

четка сезоне био „умивен“. Треба уредити и очистити плажу. На њој нема тушева, нити кабина за пресвлачење. Списак комуналних проблема је подугачак, зато нећемо све набрајати. Најбоље би било да се заједнички — ми из „Паласа“, Мјесне заједнице и другови из комуналних служби у Будви — договоримо како бисмо што прије приунили на посао.

ООУР „Технички гасови“ у Буљарици, која послује у саставу Гадне организације „104“ из Краљева, веома су задовољни резултатима постигнутим у протеклој години. Једини снабдјевач пратиморског тржишта техничким гасовима, чија је примјена широка (металопераваљачка индустрија, медицински центри, авијација) произвео је у протеклој години и пласирао на тржиште око хиљаду тона гасовитог и течног кисеоника, 220 тона ацетилена, преко сто тона азота и 230 тона течног угљендиоксида. И финансијски резултати веома су повољни. Остварен је укупан приход од 112 милиона динара, доходак 45, а чист доходак 30 милиона динара.

— Укупан приход порастао је за 100% — каже нам Ђуро Грауц, директор ООУР „Технички гасови“. — Међутим, то није право мјерило нашег рада: тај приход је углавном резултат повећања цијена. Право мјерило је физички обим производње. Он је порастао свега за 6% у односу на 1983. годину! Наши капацитети знатно су већи него што показује садашња производња. Међутим, тржишту испоручујемо толико гасова колико је потребно.

У Буљарици су нам рекли да ова ООУР више година улаже дио својих акумулација у изградњу великих производних центара уз фабрике гиганте. Тако, на примјер, у нове погоне локшићке и смедеревске железаре уложено је 30 милиона динара. На овај начин, у Буљарици обезбјеђују течне гасове за своје тржиште.

У протеклој години завршена је санација постројења која су страдала у земљотресу. За санационе радове и нову опрему која је углавном из увоза утрошено је око 30 милиона.

— Погоди су сада модернизовани и ми ћемо — наравно уколико буде потребе на тржишту, а надамо се да ће, — ове године повећати производњу. Планирамо завршетак санације и реконструкције дистрибутивног центра у Буљарици, за шта ће бити утрошено око 70 милиона динара. Циљ нам је да

се добије јефтинији кисеоник. У новом дистрибутивном центру и такозвани мали купци, они којима су потребне пет или десет боца кисеоника, моћи ће да га ту купе, што до сада то није био случај.

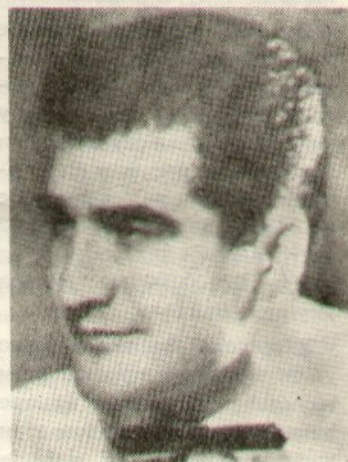
У ООУР „Технички гасови“ доста бриге води се о запосленима. Њих је укупно 36, махом квалификованих радника. Просјечан лични доходак у децембру прошле године износио је 28.000,00 динара што спада у боља примања у нашој општини. До-

ста добро се рјешавају и стамбена питања запослених. Десетак радника добило је такозване плацеове солидарности на којима су подигли породичне стамбене зграде, а купљен је и један стан у друштвеном сектору.

— Радна дисциплина је добра, капацитети су велики, а ми смо једини снабдјевачи тржишта наше Републике техничким гасовима. Дакле, постоје услови за још већу производњу. За сада, једини проблем почињавају неке сировине, као калцијум-карбид. Њега једино у нашој земљи производи „Металургија“ — Руше код Марибора. Произвођач у задње вријеме уцјењује, стално подижући цијену. Ми смо приморани да то прихватимо, али зато расту и цијене наших производа. Међутим, ту другог избора нема — рекао нам је на крају Ђуро Грауц.

С. Грегорић

МЛАДИ ТРАЖЕ СТАРЕ ПЈЕСМЕ

Бимо Маљевић

Наш суграђанин Бимо Маљевић већ преко три деценије другује с микрофоном. Почео је да пјева 1952. године,

да би у периоду између шездесетих и седамдесетих година био један од наших најбољих забављача. Многи се данас сјећају његових успјешних наступа на разним концертима и ревијама пјевача, као и гостовања у познатим клубовима „Кафе Терације“ у Београду и „Лабиринт бар“ у Дубровнику.

Бимо не признаје године. Напунио их је 56, али још се добро носи с младим колегама. То је најбоље потврдио његов наступ за новогодишње празнике у хотелу „Авала“ гдје је забављао госте заједно с Мирјаном Бешировић и Асимом Брканом, уз пратњу оркестра Бранка Бељорка. У току три дана, колико је програм трајао, Бимо је побрао највише аплауза.

— Посебно ми је драго што су ме прихватили млади — каже Маљевић. — Тражили су да пјевам популарне пјесме из педесетих и шездесетих година, што је, у ствари, и мој репертоар. Изгледа да су евергрин мелодије у моди. Ја, међутим, њих не пјевам због тога, већ зато што то најбоље знам.

Бимо је један од најбољих интерпретатора популарне италијанске канцоне код нас. Почео је још као младина да пјевајући мелодије познатих италијанских пјевача, а када је усавршио те пјесме оне се не скидају с његовог репертоара.

— Веома ми је драго што ме другови из „Авале“ нису заборавили и што сам успио да задовољим укусу публике. — Радује ме што ћу и током туристичке сезоне на ступити у овом хотелу. Мислим да ће и страни гости, као и наши млади, бити задовољни мојом пјесмом. Брме година, истина, притиска, али пјесма ме одржава у добром расположењу и здрављу.

С. Г.

Комплекс хотела у Бечинима

ТАЛАСИ СРУШИЛИ ЛУКОБРАН У ПЕРАЗИЊА ДОЛУ

Велико невријеме, које је захватило цијелу земљу, па и наш крај, нанијело је огромне штете хотелу „Ас“ у Перасиња Доли. Циновски таласи порушили су лукобран испред хотела тако да је био подигнут на самој обали.

— Како је могло доћи до тога да лукобран буде необезбијеђен?

— Тешко је одговорити на то питање — каже Војо Грговић, директор ООУР „Палас“ којој припада „Ас“. — Познато је, колико је хотел дуго грађен, продаван више пута и коначно купио га је „Монтенегротурист“. Хотел је грађен на самој обали и извјесно је било да испред њега треба направити пристаниште с лукобраном. То је, међутим, урађено само дјелимично. Иза лукобрана морале су бити постављене велике камене промаде које би „ломиле“ таласе. То није учињено и зато је дошло до штета. Ми ћемо савио вацајућег завода употребити за санацију. Но, то ће бити мало. Наиме, да би се лукобран, а тиме и хотел заштитио од невремена, потребно је око 300 милиона динара. А ми тај новац немамо.

Оштећена је и бетонска стаза која води од Петровца до Перасиња Дола. Њу су тала-

си подлокали и постоји опасност од прскања водоводних цијеви које пролазе у близини.

Сада је очигледно да приликом куповине хотела „Ас“ није направљен добар посао. О пристаништу и лукобрану тада изгледа није било ријечи. Или не довољно. А на род је лијепо рекао да се мачак у врећи никада не купује. Стога се Петровчани сада хватају за главу — треба инвестирати око 300 милиона, а та је половина укупе суме која је дата за хотел!

С. Г.

ОДЛУКА БУДВАНСКЕ БАНКЕ

Скупштина Будванске основне банке доноси одлуку о отпису цијела обрачуна нате ненаплаћене обрнате у износу од 71.287.649 динара следећим корисницима: „Авал“, „Паласу“, Јечишћу РВИ.

Све банке у оквиру Инвестиционе банке Титовград — Удружене банке потписале су самоуправни Споразум о удруживању 5% депозита

АРХЕОЛОШКОЈ ЗБИРЦИ „АНТИЧКА БУДВА“ недостају и многи предмети који се налазе у музејима Београда, Сплита, Лондона, код приватника Антуна Хомена и Марије Стругар...

Наши грађани, а и цијела Црна Гора, били су поносни када је тадашњи потпредседник Скупштине СФР Југославије Пеко Дапчевић, 20. фебруара 1975. године, отворио у Народној музеју у Београду изложбу под називом „Античка Будва“. Он је, том приликом, између осталог, рекао: „Ми смо на ово бурно тле дошли давно и на разне начине. Али, свакако, с надом да ћемо наћи своје поднебље и себе. Дошли смо и пронашли културе које су нас оплемениле, на које смо се ослонили, дјелимично их упи-

ли и даље градили своје били на њима...“ Тој свечаној прилици, разумљиво, нису одговарале ријечи — „а нисмо умјели да их чувамо...“, па су остале неизговорене.

Требао је, можда, одмах на почетку рећи да је, као, уосталом, и многе друге чувене старине, и будванска некропола пронађена случајно приликом копања темеља за хотел „Авалу“, негдје почетком 1938. или 1939. године. Управо то је био разлог што је наша збирка „Античка Будва“ данас сиромашнија за значајан број вриједних експоната. Тада откривена некропола имала је два изузетно богата културна слоја, што је потврђено и археолошким истраживањима 1980, 1981 и 1982. године. Старији припада илирско-хеленистичком, а млађи римском периоду.

Стручна и систематска ископавања почела су, међутим, тек 1951. године. Од тада до данас обављана су истраживања у више наврата. „Античка Будва“ је обогачена с многим експонатима изванредне вриједности као што је керамичка позната под именом „Гнатиха вазе“ и „Мегарски пехари“, затим бројни предмети од стакла, који се убрајају у најлепше примјерке пронађене на тлу Југославије.

Из млађег слоја некрополе потичу посуде од керамике које припадају типу „Ваза Аретина“. Одликују се високим техничким квалитетом и припадају познатој врсти римске керамике „Terra sigillata“. И „риско стакло“ заступљено је с великим бројем извршних примјерака. Богатство облика и величину стаклених предмета указују на њихову свестрану употребу у свакидашњем животу. Већина ових предмета уређена је техником дувања, док су предмети с пластичном де-

корацијом изливени у калупима, обојени разним бојама у ифним нијансама.

Колекцију златног накита сачињавало је неколико огрлица у облику ланчића са жрвотинским главама на завршцима, златним наруквицама у облику змије с натписом „Лисагорас“. Наушнице, обликоване у форми обрнуте пирамиде, украшене су зооморфним и флоралним елементима, а покаткад и људским главама негроидног типа. Најзанимљивији су медаљони, брошеви и привјесци у чијем центру се обично налазио рељефни портрет жене с бујном косом, окружена украсима биљног орнамента, и све то уоквирено с два концентрична круга.

Изузетно мјесто међу златним накитима припада прстену с покретном главом у облику скарабеја од корнеола с горње стране, док је на доњој површини урезан лик Херакла који се одмара на камену, подбочен на десну руку. Овај „Скарабеј“ налази се код Антуна Хомена. Још неколико вриједних златних експоната налази се у Народној музеју у Београду, Археолошком музеју у Загребу, Археолошким музеју у Сплиту и у Британском музеју у Лондону.

Предмети који се налазе у приватним колекцијама нуде ни су нам на продају, али се није могло доћи до средстава да би се они нашли у витринама будванског музеја.

Збирка „Античка Будва“ биће обогачена преко 2.000 експоната, међу којима око три десетак златних хеленистичких, изузетно вриједних предмета који ће привлачити туристе у Старој Будви, гдје ће кроз годину дана бити изложен у Музеју највећи број ових предмета.

СТАЈКО ПАПОВИЋ

ПРИМЈЕР НАЈМЛАЂИХ

Ученици основних школа „Стјепан Митров Љубиша“ и „Мирко Срзентић“ позвали су 107 основца са подручја Копаоника као госте за вријеме зимског распуста на десетодневни боравак код својих породица у Будви и Петровцу.

О тој жељи будванских и петровачких основца Општинска конференција ССРН Будва обавијестила је Републичку конференцију СР Србије — Комисију за елементарне непогоде, који су позив проследили у осам копаоничких општина, како би се, преко управа тамошњих основних школа, пријавили ученици који желе да дођу у госте Будванима и Петровчанима.

Превоз за ученике, приликом доласка и повратка, обезбиједила је Општинска конференција ССРН Будва аутобусима „Монтенегроекспреса“.

Пред сам крај првог полугођа је из Београда одговор: „Захваљујући се на спремности и понуди да примите на зимски одмор дјецу с Копаоника, обавјештавамо вас да су временске прилике у цијелој нашој Републици, а на подручју Копаоника посебно, јако неповољне и да је већи број насела потпуно одијечен великим снијезним наносима. Због тога општинске конференције подкопаоничког подручја овом приликом нису у могућности да пошаљу дјецу на зимски одмор.“

Молимо вас да ове објективне разлоге прихватите и да у наше име и у име општинских конференција ССРН подручја Копаоника, ученицима основних школа „Стјепан Митров Љубиша“ и „Мирко Срзентић“, њиховим наставницима и родитељима, пренесете нашу захвалност и срдчане поздраве, као и нашу жељу и спремност за даљу сарадњу“.

В.С.

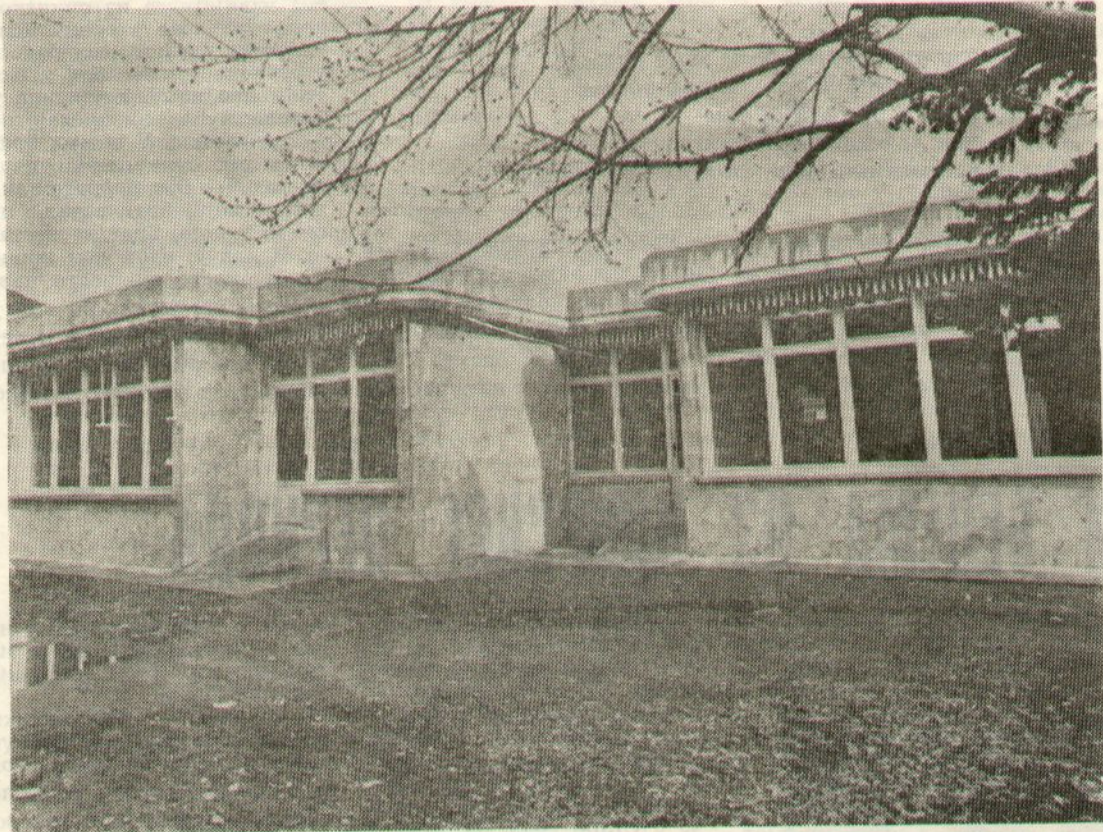
БУДВАНСКИ ОСНОВЦИ НА ГОЧУ

Четрдесет пет ученика и три наставника Основне школе „Стјепан Митров Љубиша“ осам дана зимског распуста провели су на снијегу на планини Гочу. Сви они били су гости Центра за одмор и рекреацију „Раде Вилотијевић“ који у згради Основне школе у Будви већ неколико година лети организује одмор за ученике основних школа из Краљева.

Ученици су путовали посебним аутобусом „Таре“, а дио трошкова за аутобус сносио је СИЗ за социјалну заштиту Будве.

Сарадња Основне коле у Будви и Центра из Краљева је за сваку похвалу.

Н.

ДЈЕЧЈИ ВРТИЋ У БУДВИ ПРЕТИЈЕСАН

Дјечји вртић у Будви који је грађен прије десетак година био је сасвим добар и удобан за смјештај 150 малишана. Међутим, Будва да час није више оно што је била — у вртићу, капацитет та 150 најмлађих, налази их се два пута више — рекао је на сједници Скупштине СИЗ за социјалну и дјечју заштиту, директор Вртића Чедо Јелушић.

У Дјечји вртић у Будви може се доћи само преко везе. Директор Јелушић је изјавио да му телефон у стању непрекидно звони ради интервенција да се прими неко од дјеце. Јелушић излази једино у проширивању вртића.

Проблеми су се јавили и

у Светом Стефану и Петровцу. У Светом Стефану извојено је 1,5 милион динара за поправку вртића, али је то недовољно — кров се мора стално крпити, још нема приступног пута, ни дворича, што све отежава рад. У Петровцу је вртић преголе, па се одговорни носе мисли да га издају под закуп! Већ се ступило у контакт са Аранђеловцем и у том правцу воде се разговори. Издавање овог вртића донијело би годишње 500 хиљада динара, а то нису мала средства, да би се могли одржавати вртићи у Будви и Светом Стефану.

У Основној школи „Мирко Срзентић“, на задовољство ђака и њихових родите-

ља, ђачка кухиња добро ради. Јово Вуковић, директор Заједнице, истакао је да су се трошкови за дјечју и социјалну заштиту у првих девет мјесеци кретали према предвиђањима. Једино се од ступило код дјечјих вртића и лијечења социјално угрожених лица, и то због поскупљења прехранбених артикала, струје, пријања и лијечења. Иначе, пословање Заједнице у цијелини је позитивно. За дјечју заштиту остављено је у првих девет мјесеци 12.255.342,90, а за социјалну 3.162.607,40 динара.

Делегати су на крају донјели одлуку о привременом финансирању Фонда СИЗ социјалне и дјечје заштите.

УСКРО РЕПРЕЗЕНТАТИВНА МОНОГРАФИЈА НАШЕ ОПШТИНЕ

Скупштина туристичког савеза општине Будва донијела је одлуку да се приступи издавању репрезентативне монографије, и то на српско-хрватском језику (11000 примјера), енглеском и њемачком на по 5000, француском, италијанском и руском на по 3000 примјера. Одлучено је, такође, да треба што прије закључити уговор о међу собним обавезама са суиздавачем - Редакцијом за његовање револуционарних традиција у културно-историјско наслеђа „Вељко Влаховић“ из Београда.

Средства за штампање монографије обезбиједиће се финансијским плановима Туристичког савеза општине за 1985. 1986. и 1987. годину, и то из на мјенских средстава и путем дотације од стране друштвено-политичке зајнице, друштвено-политичких организација, као и организација удруженог рада, с правом откупа дијела тиража сразмјерно уложеним средствима.

Скупштина Туристичког савеза општине именовала је Издавачки одбор, који ће заједно са суизвођачем одредити редакцију монографије.

Природне љепоте нашег краја, археолошка налазишта културно-историјски споменици и револуционарна прошлост сврставају будванску општину међу најатрактивнија подручја у нашој земљи — сваке године свје доци смо праве инвазије великог броја туриста и из најудаљенијих држава. Уобичајено је да се такво богатство љепоте и традиције представи свијету и луксузном публикацијом штампаном у најсавременијој техници, с модерним ликовима и графичким рјешењима. У њој би се посебно истакла археолошка налазишта, културно-историјски споменици, далека историја, револуционарна прошлост и период НОБ-а, социјалистички преображај, туризам, култура, образовање и све остале области из живота које су биле присутне у хиљадугодишњој историји Будве, Петровца и Светог Стефана.

Пројекат усваја и његову реализацију прати Издавачки одбор у коме се налазе еминентни представници друштвено-политичког живота наше општине, истакнути борци нашег самоуправног социјалистичког развоја, афирмисани туристички радници и представници омладине.

Монографија би имала до 250 страница велики број репрезентативних келор-фотографија и богат избор документационог материјала.

Врло је тешко утврдити цијену штампања овакве публикације, али пракса у сусједним општинама показује да би уложене на средства била враћена откупом дијела тиража од стране удруженог рада. Скупштине општине наших грађана, туриста и пријатеља Будве, Петровца и Светог Стефана.

Монографија би представљала значајан друштвени и културни догађај и служила би, поред осталог, као поклон пословним пријатељима, збратимљеним и другим делегацијама које нас посјећују, одличним ученицима, радницима који одлазе у пензију, као и туристичким организацијама приликом представљања туристичке понуде наше општине.

РАЗГОВОР С АРХЕОЛОГОМ НАТАШОМ ВУКОТИЋ

ОСТАЦИ БЕДЕМА ИЗ ИЛИРСКОГ ПЕРИОДА

Дилеме око локације прво битног насеља у Будви више нема. Захваљујући археолошким налазима јасно је утврђено да се античка, а по свој прилици и Будва из илирског периода налазила на мјесту данашњег Старог града.

Археологе и друге стручњаке годинама је окупирало питање: гдје се налазила античка Будва? Наиме, још 1938. године пронађена је чувена античка некропола, која је детаљно истражена послје земљотреса 1979. године. Све вријеме логично се наметало питање: када је гробље ту, гдје је град? Било је претпоставки да се античка Будва налазила на мјесту данашњег Старог града, али то је тек недавно потврђено.

О томе и још понечему у вези обнове Старог града, разговарали смо са археологом Наташом Вукотић, која је запослена у РО „Стари град“.

— Одмах да кажем — у старој Будви се не врше систематска археолошка истраживања. За то једноставно нема могућности. Користили смо изванредну могућност да заједно с онима који обнављају стару Будву дубље завиримо испод плочника

УЗ СМРТ СТЕФАНА МИТРОВИЋА

Стефан Митровић, који је половином јануара преминуо и сахрањен у Београду, рођен је 1909. године у Светом Стефану. Почев од 1928. објављивао је pjesме у загребачкој „Младости“; скопском „Јужном прегледу“; београдским часописима и листовима — „Мисао“, „Илустроване новине“, „Стожер“, „Лилија“, „Смена“, „Развитак“, „Књижевне новине“; цетињским „Записима“; никшићким часописима „Развирје“ и „Споње“; у новосадском „Летопису Матице српске“; у сарајевском „Прегледу“; титовградским часописима и листовима „Стварању“, „Овдје“ и „Побједа“. Цетињско издавачко предузеће „Обод“ објавило

избор из његових pjesама и поема „Снијег и море“.

У Митровићевој поезији лик новог човјека, борца, спремног на муке, представља континуитет наше историјске борбе за постојање, за слободно постојање. Он је сав од веза са својим временом, односно конкретним историјским задацима, али и од веза с временима, с традиционалним вриједностима. Тако сложен, вишеструк, он побјеђује патње, односно препреке које стоје на путу у слободно биће човјеково. Митровић стално настоји да сачува његов интегритет који у себи носи и „поријекло патње“, односно дубину снаге отпора.

бити, јер би се тиме отуђио од себе. Предио дјетињства живи у најразличитијим видовима у овој поезији, али никад као неки отуђени чинилац, никад сам собом, него увијек личношћу pjesника вом, односно човјековом.

Очев дом се јавља као неко одређење човјека и времена у простору. Без тог уписа човјек би био апстрактан, ишчупан из свог природног амбијента, лишен веза с друштвом и природом. Остао би без богатства дјечје емотивности, која је увијек избор стварања.

Очев дом остаје увијек та ша кућа, све остало су привремена боравишта. Једино ту се можемо срести са сјенима предака, с њиховим моралним и осталим завјештањима, ту су различита времена под истим кровом, ту је стално наша прошлост и садашњост — са будућношћу, односно пред будућношћу. Глас и лик мајке и сестре извијају се из очинског дома као лозе у сунцу испред куће. Мајка носи радост у себи као сузце, бол у њој стоји као камење узидано у темеље куће, она предаје по руке времена. У сестри брат живи као сунце, као сунчани видик, а бол за братом као туга у којој брат и даље постоји, у којој брат не нестаје. И кад је пуст, дом живи. То је мјесто вјечности човјекове. Дом је ту, ми смо у њему и кад нисмо у њему и кад нас нема, он је пустио коријене у вријеме и траје.

ЉУБАВ

Не могу пребројати дане моје патње,
много их бјеше у тамницама глувим,
кад кључ у руци споља не даваше,
да изађем из осумрачене тјескобе
у бијели дан, у дан прољећа.

Не могу пребројати дане моје патње,
много их бјеше на високим планинама,
кад је лед мрзнуо и груди и руке,
а снијег не даваше ватру да запалим,
да огријем дланове и груди.

Не могу пребројати дане моје патње,
много их бјеше на обалама ријека,
кад жељезне кише рата не давашу
да ријеку пређем преко моста,
да ријеку прегазим и стигнем
на конач и вечеру.

Не могу пребројати дане моје патње.
Зато ја безмјерном љубављу волим
овај бијели прољетни дан
што сам га жељео док бијаш
у каменним ћелијама, висећим ван свијета.

је 1970. године Митровићеву збирку — поему „Пјесма и човјек“ за коју је добио Новембарску награду, а НИП „Побједа“ у библиотеци „Лука“ штампала је 1976. године

У својој поезији стално је присутан пејзаж дјетињства и очев дом, очински дом. И то је враћање човјека његовим изворима, ономе од чега се не смеје и не може оту

древног града. Наиме, помно ког „Интеграла“ на изради инфраструктуре у граду, и то је дало резултате. Веома нам је користило то што су подземни ходници у које ће бити смјештене водоводне и канализационе цијеви, као и разни каблови, ископавани до дубине од два и по метра.

И шта је пронађено?

— Пронашли смо остатке одбрамбеног бедема који потиче још из илирског периода. Ријеч је о киклопским зидинама, изузетно квалитетном археолошком налазишту које потврђује да је Будва знатно старија него што се до сада мислило. На улазу у Стари град, од „Авале“ и „Могрена“, пронађен је дио грабевине из античког перио

да. То је веома маркантан налаз који потврђује да је на том простору била лоцирана античка Будва.

— Управо то. Археолошки налази показују тај континуитет од илиског периода до раног средњег вијека. Археолошки материјал који је пронађен у некрополи, а затим и у Старом граду, говори о

ВАЖНИЈИ ДАТУМИ ИЗ ИСТОРИЈЕ СКИ

СТВАРАЊЕ ИЛЕГАЛНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

О сивање Комунистичке партије Југославије (20.23. априла 1919. године) један је од најзначајнијих догађаја у новијој историји наше земље. Слиједе многе прекретнице, драме, највећи ратни вихор, устанак и револуција, затим Република, самоуправљање, социјалистичка изградња, политика мира и несврстаности.

Незаборавни датуми у историји Комунистичке партије и Савеза комуниста Југославије присутни су у нашој свакодневници, а по свом значају, дметима и историјској вриједности, биће чврсто уткани у сва наша будућа достигнућа, кретања и стремљења.

НА ПЛЕНУМУ ЦЕНТРАЛНОГ ПАРТИЈСКОГ ВИЈЕЋА, одржаном 1. априла 1921. године, расправљано је о стању у Партији и одлучено да се приђе стварању илегалних организација. Два мјесеца касније, 2-3. јуна, пленум Централног партијског вијећа донио је резолуцију о политичкој и економској ситуацији која садржи економски програм Партије под Обзномом.

Двадесет и осмог јуна 1921. Уставотворна скупштина Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца изгласала је Устав, назван Ви дождански. Њиме је озакончена монархија, централистичко уређење и осигурана хегемонија великог буржоазије. Устав је прихваћен са 223 гласа, а 196 посланика гласало је против — међу њима су били и комунисти.

Скупштина Краљевине СХС донијела је Закон о заштити јавне безбједности и поретка у држави, познат као Закон о заштити државе, којим је Комунистичка партија Југославије стављена ван закона, њени посланици лишени мандата и, махом, похапшени, док је свака пропаганда комунизма проглашена злочином.

У Загребу је 19. фебруара 1922. године почела да излази „Борба“ као орган КПЈ у илегалности. Након нешто више од четири мјесеца, од 3. до 17.

јула, одржана је у Бечу Прва земаљска конференција Комунистичке партије Југославије. Крајем те године, 24. децембра, у Београду је одржан пленум Централног партијског вијећа КПЈ на коме је одлучено да се образује Независна радничка партија Југославије, која би, под руководством илегалне КПЈ, омогућила шире повезивање с радничким и сељачким масама.

Почетком 1923. године, 13—14. јануара, у Београду је одржана конференција, уз учешће 76 делегата из цијеле земље, на којој је основана Независна радничка партија Југославије. Неколико дана касније, од 27. до 29. јануара, такође у Београду, одржана је Прва земаљска конференција независних синдиката, која је донијела Статут и више резолуција.

Половином 1923. године, од 24. до 26. јуна, у Љубљани је одржан Други конгрес СКОЈ-а, који је, на основу одлуке Друге конференције КПЈ, одржане маја мјесеца у Бечу, заузео став против фракције.

Трећа конференција КПЈ, одржана почетком јануара 1924. године у Београду, имала је великог утицаја на даљи развој Југословенског револуционарног покрета. Поред осталог, Конференција је формлисала нове погледе на национално питање.

високој култури тог становоду, а и послје њега. Пронађен је бирани накит (чувеника Будве у античком перидо будванско злато), прворазредно посуђе и други материјал. Илирски, коринтски шлем, пронађен у Будви такође је изузетан експонат који показује да је тадашњи становник — ратник настојао да изгледа као Хелен. Уз то, Будва, иако мала, била је центар једног ширег подручја, и то у свакој епохи. Добар примјер за потврду тога је епископска базилика која потиче с краја V и почетка VI вијека, која је помало и загонетка за мене. Изгледа, и у то вријеме Будва је играла значајну улогу на нашој обали.

— Да ли је пронађено још нешто занимљиво?

— Открили смо прву риву која је овдје подигнута и то је, чини се, значајно откриће. То је она рива која је утиснута на графике које потичу из 17. вијека. Трагове те риве открили смо уз врата од Пизане. С обзиром да на том простору још нема интервенција градитеља, треба очекивати нове налазе. Има, дакако, још археолошких

тачака у Старом граду које треба обрадити.

— Шта ће бити с археолошким налазима?

— Није нам циљ да све што пронађемо дигнемо из земље и носимо у музеј. Обрнуто: жеља нам је да је оно што смо открили, гдје је год то могуће остане на истом мјесту. Наравно, дио зидина и других грађевина биће доступан туристима и другим посјетиоцима Будве, јер ћемо га изложити испод зидова Цитаделе. Захваљујући разумијевању надлежних, је дна од најљепших грађевина у старој Будви биће адаптирана у археолошки музеј у којем ће бити смјештени врли једни експонати пронађени послје земљотреса. Рачуна се да их има преко 4000.

— Шта је са оштећеним споменицима културе у Старом граду?

— Урађена је пројектна документација за сакралне објекте: цркве Св. Саве, Св. Тројице, Св. Ивана и Св. Марије и Пунта. Очекујемо да њихова обнова почне на прољеће. Треба ускоро да почне трећа фаза обнове градских зидина (дио према мору), а затим ће успједити и посљедња, четврта, фаза — об-

ТРАГОМ НЕСТАЛИХ ЦИВИЛИЗАЦИЈА

КРИТСКА КУЛТУРА

НА ОСТРВИМА, а касније и на обалама Егејског мора развијала се у трећој и другој хиљади години висока култура за коју се знало по Хомеровој „Илијади“ и „Одисеји“. Пошто није било никаквих других података о том најсретнијем периоду историје овог дијела Средоземља, мислило се да су догађаји, описани у Хомеровим епикима, измишљени. Међутим, захваљујући ископавањима, показало се да су многи Хомерови подаци тачни.

Њемац Хејнрих Шлиман је у приморју Мале Азије открио остатке Троје, а касније је вршио ископавања у Грчкој — у Микени и на другим мјестима — гдје су, такође, откривени споменици старе културе, коју називамо микенском.

Од 1898. до 1931. године Енглез Артур Еванс је на Криту открио споменике још старије културе — критске.

Ову стару културу која се развијала на обалама Мале Азије и Грчке, и на егејским острвима, називамо критско-микенском или егејском, а три периода у њеном развоју поклапају се отприлике с временом старог, средњег и новог царства у Египту. Најстарији период мало нам је познат, јер су из тог доба пронађени само предмети од керамике, док је средњи период у развоју ове културе најважнији.

Крит је био веома погодан за развој културе, која је почетком трећег миленија ушла у бакарно доба и отада, кроз хиљаду и по година, зрачила по цијелом Средоземљу. Пред крај трећег миленија у средњем дијелу острва развили су се градови Кносос, Фестос, Малија, Хагиа, Триада и други, који су у 18. вијеку прије нове ере разорени. Вјероватно је да је узрок овом разарању био земљотрес, јер у рушевинама нема трагова пожара.

Градови су касније обновљени и кнососки владари су, изгледа, у 16. вијеку ујединили Крит, који је тада, кроз два вијека, био на врхунцу своје моћи. Створивши прву моћну флоту у Средоземљу, критски краљеви су проширили власт и на сушадна острва, а критски трговци су имали везе са свим земљама око Средоземног мора. Вјероватно је најблиставије доба критске културе оставило трага у хеленским традицијама и у поемама Хомера, који је живио шест вјекова касније.

Даљи развој ове културе је прекинут нагло око 1400. године. Насеља и палате су спаљени из чега се може закључити да је непознати непријатељ опустошио острво, а Микена је преузела критско наслеђе.

Иако је Крит по грчкој традицији колијевка њихове умјетности и религије, Крићани су имали нарочито схватање живота и свијета, која се битно разликују од конвенционалног схватања свих њихових савременика. О религији Крићана знамо врло мало. Већ међу налазима из најстаријег времена појављују се двојне сјекире, које су, вјероватно, биле предмет обожавања или симбол божанства, а из каснијег времена има статуа, скоро увијек женских, за које се може мислити да представљају божанства или свештенице.

Главни град на Криту је био Кносос, и ту је Еванс открио краљевску палату, а касније су око ње откопане и друге, које су имале по неколико спратова.

Крићани нису градили храмове и јавне зграде, већ палате и удобне куће за становање, путове и улице, водовод и канализацију — све оно што је живот чинило удобним, али, наравно, свата удобност је била доступна само владајућој класи.

Градило се од ћерпица и опеке, а за подизање палата употребљавао се камен, често у огромним блоковима — до четири метра дужине. Та ванице су се правиле од дрвета, а дрвени су били и оквири за врата и прозоре. Стубови су, такође, били дрвени, а рјеђе од камена, и то горе шири, а доље ужи. Сводови су се примјењивали само код зидања гробница. Палате су често имале и клозете с воденим испирањем.

Обновљена палата у Кнососу, вјероватно митолошки лавиринт, имала је око 300 одјељења, међу којима се истиче престола дворана с престолом од алабастера. У палати је било и позориште са 500 мјеста, дворана са бокс и за борбу с биковима. У магацинима су били потоси — ћупови за чување хра-

не и пића, у које је могло стати 78.000 литара.

Окружена зеленилом и парковима, палата је пружала живописан изглед, а таква је била и њена унутрашњост, која није била репрезентативна и монументална, већ је дивним бојама својих слика и декорација пружала удобност. Палата је имала два, а можда и три спрата. Пада у очи да није била окружена зидовима, и да на Криту уопште није било утврђења, што значи да је овај народ био јак на мору и да се није плашио нападача, а да се владар није бојао својих поданика. Сличне, само мање, биле су и друге палате на Криту.

Око 1400. године прије нове ере палата у Кнососу и друге биле су порушене и спаљене и касније никада више нису биле потпуно обновљене.

Слике на зидовима ових палата говоре о људима који су се у тим просторијама кретали и о њиховом животу. Мушкарци су били опасани само једним уским појасом — кецељом, док су жене биле обучене у врло укусне хаљине, имале су диван накит и веома лијепа фризура.

Критску умјетност нарочито карактерише велика љубав према природи, коју умјетник с љубављу посматра и слика, али увијек претполађа фантазију вјерном копирању природе. Фигуре имају слободно држање и нигдје нема укочености и намјештене позе као код Египћана или Асираца. Више од линије и форме, критског умјетника је интересовала боја, али и ту се препуштао машти и на сликама је давао предност игри боја, заостављајући стварност.

Већих вајарских дјела на Криту уопште нема, али зато је нађено много савршено израђених предмета ситне пластике — статуета, камеја, печата, претења, разног накита и посуђа. Сачувано је много предмета веома интересантне критске керамике, па и из најстаријег периода, из кога, иначе, нема других остатака. То су дивне камарске вазе, тако назване по пећини Камарос на средњем Криту, код којих је сва површина богато украшена, али не претрпана. Код керамике из каснијег периода мотиви су поједностављени и сликани углавном је дном бојом у више нијанси, најчешће мрком, али су зато мотиви, узети из природе, још живљи и вјернији. Ова мала критска керамика најчешће је украшена комбинацијом спиралама и морским животињама.

Послије разарања, око 1400. године, критска култура је животарила још неколико вјекова, док се није потпуно угасила.

Лијеп примјерак керамичке посуде са изложбе „Античка Будва“

има Завода за заштиту споменика културе врши се конзервација споменичког блага које је однијето на Цетиње послје земљотреса.

С. Греговић

НА КРАЈУ КОШАР- КАШКЕ СЕЗОНЕ У НАШОЈ РЕПУБЛИЦИ

ВЕЛИКИ УСПЈЕХ „МОГРЕНА“

Играчи „Могрена“, клуба чији је рад недавно активирао, постигли су запажен успјех у Другој кошаркашкој лиги Црне Горе. Они су у првом дијелу првенства освојили осам бодова из пет утакмица и тако заузели прво мјесто. На три гостовања и двије утакмице пред својом публиком постигли су четири побједе, а само једном су поражени.

— Првенство се наставља 9. фебруара — каже нам Вања Кузњецов. — Распоред за прољећни дио првенства веома је повољан: три пута смо домаћини, а два пута гостујемо. С обзиром на то, као и на добре игре наших мака, треба очекивати да ће мо освојити једно од прва два мјеста која омогућавају пласман у прву кошаркашку лигу Црне Горе. О првом мјесту ће, убијеђен сам, одлучити утакмица са „Зетом“, на шим јединим конкурентом у борби за врх, која ће се одиграти у Тузима.

Кошаркашки клуб „Могрена“ има 25 регистрованих играча у све три категорије. Из старе гарде ту су Гиговић, Рађеновић, Радловић и Поповић. Њима су уз раме млађи који се кале кроз првенствене борбе: Ускоковић, Мисловар, Рајковић, Илић, Милић, Вушовић, Ракочевећ. Екипу тренира искусни кошаркаш Радван Поповић, који је и играч првог тима. О овом спортисти и спортском раднику у клубу имају само ријечи хвале. Он, наиме, путује из Цетиња на тренинге и утакмице и све то ради без надокнаде. Примјер је за похвалу тим више ако се има у виду да је као добар кошаркаш могао наћи ангажман у другој средини која би њему могла много више да пружи.

С јуниорима ради Миле Лакићевић, такође, млад чов-

јек који познаје и воли кошарку.

— Ми смо један од пет од укупно 16 кошаркашких клубова колико их је у Црној Гори, који има кадетски састав — истиче Кузњецов. — Наша је девиза: ослонац на сопствене снаге, па смо зато недавно и били домаћини кадетског првенства Црне Горе, гдје су наши кадети заузели последње мјесто, али нису разочарали.

Кошаркаши „Могрена“ раде под доста тешким условима. За тренинге имају два термина недељно у сали Основне школе, и то у позним часовима, од 21 до 23 часа. То је тим чудније ако се има у виду да годишње плаћају за употребу сале 100.000 динара, од иначе скромних средстава која добију од СИЗ-а за физичку културу. Нема довољно пара ни за опрему, па играчи наступају у својим патикама; немају ни тренерке и друго што им је потребно. За рад у овом првенству СИЗ за физичку културу је клубу додијелио 300.000 динара, а од тог новца треба подмирити трошкове путовања, сушење и све друго што прати клуб у току такмичења.

Клуб одржава добре односе с кошаркашким клубовима у Котору, Цетињу, Титовграду и Никшићу. Посебно добри односи гаје се с Никшићанима, који су понудили „Могрену“ бесплатно коришћење сале за вријеме паузе. Наиме, Будвани, ће неколико дана провести у Никшићу како би се стекла неопходна физичка спрема за наставак првенства. Добра је и сарадња с професорима физичке културе из будванских школа, посебно с Ђоком Пејаковићем, који припремају будуће кошаркаше.

С. Г.

ЗДРАВСТВЕНО ПОСВЈЕЋИВАЊЕ

Зимска обољења и како их лијечити

Зими дјеца чешће оболијевају. Већина има кијавицу, честе су и ангине, затим бронхитиси, а ређе запаљење плућа. Најчешћи узрочници обољења су вируси или бактерије. То су, обично, лакша обољења која пролазе за неколико дана, али за одојчад и малу дјецу то су тешка обољења и захтијевају лекарску интервенцију.

Оно што карактерише ова обољења је њихово лако и брзо ширење, нарочито у дјечјим колективима (предшколским установама и школама), али и у кући.

Болести захватају дисајне органе, а при дисању са издахнутим ваздухом избацују се и ситне, голим оком невидљиве капљице слезу у којима се налазе клице — узрочници болести. Ове капи се при нормалном дисању простиру на око 20 цм од уста, а код кашља и напорног дисања и до једног метра. Мноштво ових капи, пошто су лаке, дуго се задржавају у ваздуху, па их особе које се налазе у близини болесника удишу. Због тога се ове инфекције лакше шире зими и у хладне дане, када се више времена проводи у затвореним просторијама. Обољења дијете или одрасла особа лако инфицира дјецу у породици, обданишту и школи. Код масовног обољења инфекција може настати и у биоскопу, диско клубу и на другим јавним приредбама које се одржавају у затвореним просторијама.

Шта треба учинити да се спријечи ширење инфекције и смањи обољевање? — Најважније је да се болесник смјести у постељу и лијечи до излечења, и на тај начин изолује. А то значи да дијете, док је болесно, не посјећују другови из школе, дјеца из сусједства и рођаци.

На жалост, мало се води рачуна о овоме. Болесно дијете шаље се у школу, „јер нема ко да га његује у кући“. Чешће се позивају дјеца из сусједства да се играју или другови из школе да му донесу задатке. А ово је најпogоднији начин да се инфекција шири. Због тога треба настојати да се болесно дијете смјести у постељу и

да га до излечења његује једна особа. То је у његовом интересу, али и у интересу друге дјеце, као и ради спречавања ширења инфекције. Зато је недопустиво слати болесно или недовољно излечено дијете у дјечје колективе.

ДАВАЊЕ ЛЕКОВА

Ово је период у коме дјеца чешће оболијевају, а лијечење је отежано давањем лекова, јер их дјеца нерадо узимају. Често родитељи не умију да им дају лекове. Некад су нестрпљиви, неспретни, већином болеливи према дјетету, а и комотни, тако да се лекови нередовно или недовољно дају због чега лијечење није довољно успјешно, болест се продужује, а јављају се и компликације. Зато је неопходно да се родитељи упознају с начином давања лекова.

Лекови за одојчад и малу дјецу обично се припремају у облику капи, сирупа и ињекција, рјеђе су таблете. Капи и сирупи су пријатног укуса. Али, независно од њиховог укуса, лекове треба давати дјетету тако што се ставе на коријен језика, јер дијете лакше гута и не осјећа укус.

Грешка је настојање родитеља да „преваре“ дјецу и да им лијек дају у јело, јер лијек није укус хране, што код дјетета изазива одвратност према њој. Некад храна може измијенити састав лијека и неутралисати његово дејство. Због тога се препоручује и једино је исправно да се лекови дају у води или чају, а никако у воћним соковима или с лимуном.

Давање таблета је проблем и за већу дјецу. Зато не треба insistирати да дијете прогута таблету, већ је треба истинити између двије кафене кашчице и овај прах растворити у води, односно у кашичици — овако истинитим таблетама додати мало воде или, ако је потребно, кориговати укус, додати ше-

ћер или сируп од шећера. Овако припремљену таблету дијете ће лако прогутати.

Лекови се обично дају три пута дневно, али има лекова које је неопходно давати у строго одређеним временским размацима. Зато лекове, а нарочито антибиотике, треба давати у тачно одређено вријеме.

Најбоље је препустити лекару да одреди врсту лијека и начин његове примјене пошто се тако једино могу обезбиједити услови за успјешно лијечење.

СИЛЕЦИЈЕ

У освјету под насловом „Силеције“, објављеном у прошлом броју листа, на писали смо да је до инцидента у згради Скупштине општине дошло због тога што је била спорна дивље подигнута кућа Вељка Маровића. С обзиром да смо на надлежном мјесту погрешно информисани, желимо да се извинемо другу Маровићу: не ради се о дивље подигнутом објекту, пошто Маровић посједује одобрење за санацију своје куће издато 5. XI 1983. године. У питању је било рјешење Републичког комитета за урбанизам којим се поништава ово одобрење, јер се објекат налази, наводно, у зони морског добра. Узгред да поменемо, катастар о морском добру за нашу општину није урађен.

С. Г.

КУТАК ЗА РАЗОНОДУ

ТАЧАН ОДГОВОР

Познати експерт за амричко право држи предавање на Кембриџу. По завршеном предавању поставаљају му питање:

— Зашто за председника САД никад није изабрана нека жена? — пита нека студенткиња.

— Вјероватно зато — одговара експерт — што према америчком уставу, председник мора да буде старији од 35 година.

ШТА НАМ ЈЕ СМЈЕШНО

У касарни се два војника грохотом смеју, посматрајући тек наслијеђени плакат. Испод цртежа је стајао текст: „Алкохол де градира“

— Шта је вама двојици смејешно? — пита их наредник.

— Зато што се то не односи на нас, ми смо обични редови.

АНЕГДОТЕ

УБИЈЕДИО ГА, АЛИ КАКО?

Некадашњи председник француске владе Пјер Мандес Франс био је познат као велики противник алкохола. На једном збору одржао је овакав говор:

— Ко може да се разбацује парам? Господа крчмари и гостионичари. Ко купује најбоље аутомобиле? Господа крчмари и гостионичари. А ко све то плаћа? Ви, који ту предамном сједите!

Неколико дана доцније сретне Мандес Франса је дан његов познаник:

— Од срца ваз захваљујем за онај ваш говор — рече он председнику.

— Тако? Јесам ли вас убиједио?

— Да, И, знате, последице оног вашег говора одмах сам отворио ресторана.

СВАКАКО

Кад је једном Дарвин био позван на вечеру код неког пријатеља до њега је сједјела једна лијепа жена. У разговору она га упита:

— Господине Дарвине, ви тврдите да је човек постао од мајмуна? Да ли се то односи и на мене?

— Свакако — одговори Дарвин. Само ви нисте по стали од обичног мајмуна, већ од очаравајућег.

НЕ ВИДИ МОТОР

Један познаник је у Паризу срио др Алберта Швајцера и поласкао му:

— Докторе ви сте све млади!

— Ви видите само каро серију, али не и мотор — одговорио је Швајцер.

РИМЉАНИ ОДМАХ ГРЛЕ

— Обишли сте многе земље — рече један новинар Бини Лолобриџиди. — Све да сте снимали и фотографисали. А да ли сте запазили како људи у тим земљама испољавају симпатије према женама?

— У Холивуду жени одмах понуде шољу топле кафе... У Енглеској шољу чаја с млијеком... У Француској чашу шампањца... У Италији, односно у Риму, не понуде жени ништа.

— Немогуће! Зар су Римљани толико незаинтересовани за жене?

— Напротив! Они их одмах грле

БЕЗБЈЕДНИЈЕ

На обали велике афричке ријеке зауставља се туриста и пита неке житеље који су се тамо затекли:

— Има ли у овој ријеци какво безбасно мјесто? Хоћу да се окупам, али ме страх од крокодила.

— Најсигурније је пет километара низводно, тамо се ријека улива у океан... Нема крокодила, плаше се морских паса.

И ОН СТОЈИ

Грађанин стоји пола сата испред шалтера и најзад га напушта стрпљење. Куца и каже: „Стојим више од тридесет минута пред вашим шалтером! Зар је то у реду“

— И ја стојим више од петнаест година с ове друге стране, па шта?!